

פא א טור ש"ע עס:
א ב מ"י פ"ב מהלכות
שבת הלכה כה ופ"ה
הלכה יב סג לאון סה
טו ש"ע א"ח סומן שם
ספ"ק ח:
ב ג מ"י שם הלכה ו טו ש"ע
שם ספ"ק ו:
ג ד מ"י שם הלכה ח טו ש"ע
שם ספ"ק ז:
ד ה מ"י פ"ב שם הלכה
סה טור ש"ע שם ספ"ק
ט:
ו ז מ"י שם הלכה כו סג
שם טו ש"ע א"ח סומן
שם ספ"ק א':

כל הכלים הניטלין בשבת דלתותיהן

עמהם גרסינן ולי"ג כל הכלים
ניטלין טרובא איכא דלין ניטלין כגון
מסר הגדול ויחד של מחרישה דאפילו
ר"ש מודה כדאיתא בשליהי מילתין
(דף קנז.) וכגון חלתא¹ בת תרי כורי
דאסר רבה בשליהי זמנה מדליקין (דף
לה.) וכן חלוצרות לרבי יהודה² וזר
ישן³. מ"ר: אדרבה בשבת מוכנין
אנב אביהו. אע"ג דלקמן בפירקין
(דף קנד:) אמר איפכא גבי שברי כלי
חריס' דשרי לטלטל יותר כשנסברו
אכתי משנסברו בשבת לא דמיא דהכא
אכתי כלי הוא שעדיין עומד למלאכה
ראשונה וראוי להתמזר הכיסוי עם
הכלי⁴ אבל לקמן⁵ לא חשיב כלי אלא
מחמת שעומד למלאכה אחרת הלכך⁶
כשנסבר בשבת אסור טפי דהוי נולד:
לעוררם קסבר יש בנין בבאים בו.
וכשיטלו מטלטלין קאמר

וה"פ הכרייתא דלת של שדה מיצה
ומגדל ניטלין פירוט מטלטלין כשיטלין
ולא כפירוט הקונטרס דמפרש שניטלין
דקתני היינו שניטלו קאמר כלומר
כשיטלו אין מחזירין אותן דלא ימנן
לפרש כן ניטלין דסיפא אלא לשון
טלטול הוא כדפרשתי ופריך והא⁷
נמי נוטלין קתני ועוד מאי אכל לא
מחזירין⁸ דלא שייך למיתני⁹ אמילתיה
דלא (דמאל) שייך ללל למאי דאיידי זה
דמיעקרא קאמר ניטלין שמתר לטלטל
ואין זו איסור מוקפה והדר קאמר אבל
לא מחזירין שהוא משום איסור בנין
מאי ענין זה אלא זה לא שייך כה"ג
למיתני אבל כלל: רחת ומלגו מי
מייחדי י"ה לקמן. ורבי יהודה ידע
ליה לסיפא אלא דילמא הוה מוקף לה
בשיטתא לכך כלל הנך דמתניתין ואם
תאמר והאמר רב יהודה אמר שמואל
בפרק אלו קשרים (לעיל דף ק"ג.) כלי
קיואי מותר לטלטל בשבת דהיינו
לנורך גופו אע"פ שמלאכתו לאיסור
ואין לומר¹⁰ דמשמע דשמואל קאמר ליה
וליה לא סבירא ליה מדבעי מיניה
מרב יהודה כווד עליון וכוד התחמתון
מנהו אין ולאו ורפיא צדיה משמע
דס"ל הכי ועוד דרב יהודה גופיה
בסוף כירה (לעיל ד' מו.) קאמר שרגא
דמישחא שרי לטלטולי ואין לומר
דמיידי כשייחדו להיתר כדמוקי רב

אהדרינהו שמואל לאפיה. מיידי¹¹ שהיה לכל הפחות מחלה על
מחלה דמשום נר לאחד נר למאה לא משמירא אלא
היכא שהוא ניכר שהוא עושה לנרכו דמו לא גורנין אפילו בזמירו שמה
ירצה בשבילי: הדרן עלך כל כתבי

אדעתא דרובא מדלקי שמואל איקלע לבי
אבין תורן אתא ההוא נכרי אדליק שרגא
אהדרינהו שמואל לאפיה כיון דחזא דאייתי
שמר וקא קרי אמר "אדעתא דנפשיה הוא
דאדליק אהדרינהו איהו לאפיה גבי שרגא:

הדרן עלך כל כתבי

כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהן עמהן
אע"פ שנתפרקו (בשבת) שאינן דומין
לדלתות הבית לפי שאינן מן המוכן
אדם קורנם לפצע בו את האגוזין קרדום
לחתוך בו את הדבילה מגורה לגור בה את
הגבינה מגריפה לגרוף בה את הגרוגרות את
הרחת ואת¹² המלגו לתת עליו לקמן את הכוש
ואת הכרכר לתחוב בו¹³ מחט של יד ליטול
בו את הקוץ ושל סקאים לפתוח בו את
הדלת: **גב' כל הכלים ניטלין ואע"פ שנתפרקו**
בשבת ולא מיבעיא בחול אדרבה בשבת
מוכנין על גבי אביהו בחול אין מוכנין על גבי
אביהו אמר אבוי הכי קאמר כל הכלים ניטלין
בשבת ודלתותיהן עמהן אע"פ שנתפרקו
בחול ניטלין בשבת ת"ר הדלת של שירה
ושל תיבה ושל מגדל נוטלין אבל לא מחזירין
ושל לול של תרנגולים לא נוטלין ולא מחזירין
בשלמא של לול של תרנגולים קסבר כיון
דמחברי בארעא יש בנין בקרקע יש סתירה
בקרקע אלא של שירה ושל תיבה ושל מגדל
מאי קסבר אי קסבר יש בנין בכלים יש סתירה
בכלים ואי אין סתירה בכלים אין בנין בכלים
אמר אבוי לעולם קסבר יש בנין בכלים ויש
סתירה בכלים ושניטלו קאמר א"ל רבא [שתי
תשובות בדבר] הדיא דנוטלין קתני ועוד
מאי אבל לא מחזירין אלא אמר רבא קסבר
אין בנין בכלים ואין סתירה בכלים וגזירה
שבמא יתקע: נוטל אדם קורנם בו: אמר
רב יהודה קורנם של אגוזין לפצע בו את
האגוזין אבל של גפחין לא קסבר דבר
שבמלאכתו לאיסור אפילו לצורך גופו אסור
א"ל רבה אלא מעתה סיפא דקתני ואת
הרחת ואת המלגו לתת עליו לקמן רבה
ומלגו מי מייחדי ליה לקמן אלא אמר רבה
קורנם של גפחין לפצע בו האגוזין קסבר
דבר

אדעתא דרובא. הלכך ישראל עיקר. ומחלה על מחלה נמי ליכא
למיקם עלה דמלמא דאיכא למימר עיקר דעמיה דמדליק בשביל ישראל
ואיכא למימר עיקר דעמיה דמדליק בשביל נכרי ונכרי ישראל
והמדליק עצמו משתמש לאורה ודאי עיקר אדעתא דידיה עבד וכיון דנר
לאחד נר למאה שרי: סורן. מקום:
דאייתי שער. ההוא דאלקתא:

הדרן עלך כל כתבי

כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהן
עמהם. כל הכלים שיש להם צדן עמהן
דלתות כגון שדה מיצה ומגדל ניטלין
בשבת ודלתות שיש להם צדן עמהן
ניטלין עמהן: **ואע"פ שנתפרקו.**
הדלתות מן הכלים ניטלין ואין דומין
לדלתות הציט שאין ניטלין לפי שלדלתות
הציט אינן מן המוכן לטלטל שאינן כלי
אבל אלו הן כלי אגב צדיהן: **קורנם.**
מרטיל: **דבילה.** מלחם שעשאה עיגול
עבה היא מלח וקשה כגבינה וזריך
קורדוס לחומטה: **ומגירה.** כעין סכין
ויש זו פגיונות הרבה: **לגור זה אם**
הגבינה. לחתכו ולחלקו לפי שממרת
לחתוך דבר עב: **מגריפה.** וודיל:
לגרוף זה אם הגרוגרות. מן החציות:
רחם. פאל"א: **מלגו.** כמין עמר
שקורין פורק"א של צרול ולו ג'
שיינס ומהפכין זו קש בגורן: **לחם**
עליו לקטן. מוונות: **גוש.** פלך פוסי"ל:
כרכר. ראי"ל: **לחצונו.** זו. ללכול זו
מומס וכל פרי רך: **מחט של יד.**
מחט קטן שמופר זו בגדים: **ושל**
סקאים. מחט גדולה שמופרים בה
שקיס: **לפסוח זו אם הדלת.** מי
שאלד מפתחו: **גב' ולא אם מיבעיא**
בחול. קא סלקא דעתך ואע"פ
שנתפרקו אכשבת דקתני רישא קאי
ומשמע אע"פ שנתפרקו היום מותרים
ולא מיבעיא אם נתפרקו מאמם:
אדרבה. מאי אע"פ שייך למתני הא
ודאי נתפרקו בשבת איכא למישרי
משום דכי קדיש יומא הוו מוכנין
לטלטל אגב צדיהן: **הכי קאמר רב.**
ואע"פ לא ארבותא דנתפרקו בשבת
קאי אלא ארבותא דנתפרקו או בחול
או בשבת קאי ולא מיבעיא כשהן
מחזירין: **נוטלין.** משמע מסלקין
אותן בשבת¹⁴ (מהיתר) ציר שלהן: **לול**
ניטלין ולא מחזירין. כדמפרש ואזיל וזמרו
בנין ממש הוא וסילוקו סתירה גמורה
היא: **מאי קסבר.** שמתיר סילוקו
ואוסר חזרתו: **אי קסבר יש בנין**
בגלים. וזמרו בנין על כרחיך אם יש
בנין יש סתירה ואמאי ניטלין: **ושניטלו**

קאמר. וה"ק דלת של מיצה שידה ומגדל שניטלו אין מחזירין: **מאי**
אכל. כיון דלא תנא נוטלין לא שייך למיתני אבל: **לעולם קסבר אין**
ססירה ואין בנין. הלכך נוטלין ומיהו אין מחזירין מדרבנן: **גזירה שמה**
יתקע. בחוקה בסקין ויתדות והוה ליה גמר מלאכה ומייב משום מכה
בפטיש: **קורנם של אגוזים.** המיוחד לפציעת אגוזים הוא דקתני ממתנין
דנוטלין אותו למלאכתו משום דעיקרו למלאכת היתר: **אכל של נפחים.**
דעיקרו למלאכת איסור לא: **לנורך גופו.** שגופו זריך עוד למלאכה אחרת
של היתר אין מטלטלין אותו לאותה מלאכה וכ"ש אם אין זריך לנורך אלא
בפנות מקומו דלין מטלטלין: **מי מייחדי לקטן.** בשלמא כולהו הני דמתני'
איכא לאוקמא בעשיין ומיוחדין לכך בר מהני דליכא דעבדי להו להכי:
דבר

א) פירוש מוגל [ונמשה
ב) שמשיות איתא המלגו,
ג) לעיל קו. סהדרין פ"ה:
ד) [מוספתא פט"ו],
ה) [ועינין לה. גילה י. יא:
ו] כ"ג, ט) רש"י ובס"י איתא
מהיכר וכן איתא ברא"ש ב"ה
נעלם, ו) [ש"י לעיל לה. מוס'
ד"ה ואפילו], ז) [לעיל לה.],
ח) [לעיל מד.], ט) [ז"ל
דמשיות,

מוסף רש"י

מחט של יד. היא מחט
שמופרים בה בגדים, ומשום
דקתני הדיה ושל סקאים
לפסוח בה את הדלת, קרי
לה להא מחט של יד
ויעיר קו. ומהדרין (פ"ה). אין
בנין בכלים ואין סתירה
בכלים. אין איסור בנין
וסתירה בגלים אלא בזמנים,
דמייב בנין כל דהו, והטעה
כלי או גומרו צייט או
בשבת, משום מכה בפטיש
הוא למתני, שהוא חיוב לל
גמר מלאכה, או אם הוא דבר
שהוא מחלקו מייב משום
ממק, ואם זריך קיטע חייב
משום מחט, וכן אורז או
מנך או מופר, אכל בנין
וסתירה לא שייך בזה לחזונו
במלך וחזרה, דהא דמנ
לעיל (ק"ב) הנוטה כל שהוא,
בזמנים מן [בציה יא. ובע"ז
שם כ"ב].

רבינו הגאול

פרק שבעה עשר
כל הכלים ניטלין בשבת
ודלתותיהן וכו', באנו
לפרש מהו נפרקו בשבת
או אפילו בחול. ואוקמה
אביי ליה מתניתין [ואע"פ
שנתפרקו בחול ניטלין
בשבת, לפי שאינן דומין
לדלתות הכלים לדלתות
הבית, כי דלתות הבית
בדוקין בקרקע ולא הוכנו
להטלטל, אבל הכלים לא
הוכנו [אלא] לטלטל וכ"ש
לדלתותיהן, ושטתה היא.
ונתפרקין אגזירה שמא
יתקע, פ"י שמא יתקע בה
מסמא או יחד וכדומה להן,
נוטל אדם קורנם לפצע בו
אגוזים וכו'. בא רב יהודה
להעמיד משנתנו זו בקורנם
המוכן לפצוע אגוזים, ולא
כל קורנם מותר אלא זה
בלבד, אבל קורנם של
נפחים וכדומה להן אפילו
לצורך גופו אסור, ואקשי
עלה רבה אלא מעתה סיפא
דקתני ואת הרחת ואת
המלגו לתת עליו לקטן, פ"י
לחת עליו מאכל לקטן כגון
בתשיל, רחת ומלגו [מן]
מכנין בני אדם לתבשיל
וכדומה לה. ולא מצא רב
יהודה פירוק, והעמיד רבה
משנתנו בקורנם של נפחים
וה"ה לכל קורנם.

א) נראה דתקן דבני רבינו
ו"ל דלת של שדה ושל מיצה
ועל מגדל ניטלין אבל לא
מחזירין.

א. (ד)אי ברוב נכרים, אפי'
לא מיתיה שטרא וקרי שרי
דמסתמא אדעתא דרובא
קמדיק. [אלא] צ"ל.
לאש סמני. ב. ברוב
אסור בטיטול, וליתא. מ'
הי"ן. א. חלוצות סומן ית.
ג. דדוקא בסתמא אמרי'
אדעתא דרובא קמדיק.
לאש סומן ד. ה"פ. כל
הכלים שהן ניטלין בשבת
אין דלתותיהן של אותן
שיש להן דלתות ניטלין
עמהם. מ' דא"ה. ה.
משמע שאין שום כלי
מחזירין, וליתא. מ'
הי"ן. א. מחלוקת שנסברו
בשבת, אבל נשברו
מפריש ד"ה מותר, הואיל
והוכנו למלאכה אחרת
מבעי"ה. אלמא. מחלי.
ו. הלכך חשוב ככלי אחד
שהיה מוכן ע"ג אביו בין
השמשות. מוס' הלא"ש.
אבל כשנתפרקו בחול ולא
החזירם בחול, ליון שלא
הוכנו בשבת אנב אביהם,
איכא למימר שאין
ניטלים, דליכא תורת כלי
עליהם. ריע"א.
ו. בשבתי, שאין לומר
בהן מוכניס אנב אביהו,
שהרי הכלי גופו נשבר.
מחלי. ט. כשנשבר בחול
נחת תורת כלי עליו
למלאכה זו האחרת
[אבל]. ריע"א. י. כלומר,
דמשמע שנוטלין אותן
ממקומן. מ' הי"ן.
י"א. כלומר, דבשלמא אי
נוטלין בהיתר נטילת
דלתות שנוטלין אותן
כיון דנטייה חזורה מענין
אחד הוא, שייך למתני
י'אבל, משא"כ לאבוי. מ'
הי"ן. י"ב. אבל. מוס'
הלא"ש.

